

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasta Pszów na lata 2007-2010

Pszów, 2007

SPIS TREŚCI

Str.

Wstęp	3
I. Obszar i czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	6
II. Charakterystyka obecnej sytuacji w gminie.....	7
2.1 Krótka charakterystyka miasta.....	7
2.2 Zagospodarowanie przestrzenne.....	9
2.2.1 Granice stref ochrony konserwatorskiej.....	9
2.2.2 Uwarunkowania ochrony środowiska.....	12
2.2.3 Własność gruntów i budynków.....	16
2.2.4 Infrastruktura techniczna.....	18
2.2.5 Identyfikacja problemów.....	22
2.3 Gospodarka.....	22
2.3.1 Główni pracodawcy - struktura i trendy.....	22
2.3.2 Ilość podmiotów gospodarczych na terenie gminy.....	25
2.3.3 Zjawisko szarej strefy.....	27
2.3.4 Tereny pod inwestycje.....	27
2.3.5 Identyfikacja problemów.....	28
2.4 Sfera społeczna.....	28
2.4.1 Struktura demograficzna i społeczna / trendy.....	28
2.4.2 Identyfikacja problemów.....	32
2.5 Analiza SWOT.....	32
III. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO - SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU.....	35
IV. PODOKRESY PROGRAMOWANIA.....	36
V. ZASIĘG TERYTORIALNY REWITALIZOWANEGO OBSZARU I UZASADNIENIE POTRZEB REWITALIZACJI.....	37
VI. REALIZACJA ZADAŃ i PROJEKTÓW.....	39
VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007-2010.....	39
VIII. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ.....	40
IX. SYSTEM WDRAŻANIA.....	41
X. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	42
10.1 System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	42
10.2 System oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	42
10.3 Komunikacja społeczna – sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	42
XI. EFEKTY PROGRAMU.....	45
XII. SPIS TABEL i RYSUNKÓW.....	46

Wstęp

Lokalny Program Rewitalizacji realizowany będzie w ramach jednego z działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Opracowany Plan ma odzwierciedlenie w poszczególnych dokumentach programowych takich jak:

- ✓ Narodowa Strategia Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–13. Celem strategicznym NSS (NSRO) jest *„tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.”*
- ✓ Strategiczne Wytyczne Wspólnoty (SWW) – dokument strategiczny zatwierdzony przez Komisję Europejską wyznaczający kierunki realizacji polityki spójności UE w latach 2007-2013.
- ✓ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 – dokument wdrażający strategię i priorytety strategiczne województwa śląskiego.
- ✓ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Pszów do roku 2010 – dokument prezentujący misję oraz poszczególne cele strategiczne gmina oraz kierunki jej rozwoju. Dokument został opracowany na drodze społecznych konsultacji z przedstawicielami przedsiębiorców, kościoła oraz organizacji pozarządowych.

Według Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007 – 2013 realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji w przypadku Gminy Miasta Pszów oparta powinna być na Priorytecie 6 - " Zrównoważony rozwój miast", Działanie 6.2. „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”

Realizacja programu rewitalizacji w zdegradowanych dzielnicach miasta ma umożliwić:

- ✓ tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ poprawę estetyki przestrzeni miejskiej,
- ✓ porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zabudowanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- ✓ renowację zabudowy budynków, w tym: obiektów infrastruktury społecznej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym oraz ich adaptacja na cele gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- ✓ poprawę funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- ✓ przebudowę i remonty publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą.

Natomiast głównym celem **rewitalizacji obszarów poprzemysłowych** jest zmiana dotychczasowych funkcji i adaptacja terenu oraz znajdujących się tam obiektów poprzemysłowych na inne, w tym: usługowo-handlowe, gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, kulturalne i turystyczne z uzupełniającą funkcją mieszkaniową.

Lokalny Program Rewitalizacji jest **dokumentem otwartym**, którego celem jest zapewnienie koncentracji i efektywności wykorzystania środków na strategiczne działania samorządu z zakresu rewitalizacji zarówno obszarów miejskich, jak i obszarów poprzemysłowych byłej kopalni „Anna”.

Informacje zawarte w Programie prezentują aktualną sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Miasta Pszów oraz ukazują kierunki rozwoju miasta w kontekście absorpcji środków z funduszy unijnych nie tylko w ramach RPO. Odniesienie realizacji przyszłych zadań do celów „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Pszów” oraz „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Pszów na lata 2007-2010” umożliwia porównanie spójności podejmowanych działań w szerokim czasookresie.

Przyjęte wskaźniki osiągnięć LPR`u odnoszą się do działań realizowanych w ramach przyjętych i przyszłych zadań wynikających z programu operacyjnego. Natomiast przyjęte

systemy wdrażania i monitorowania mają na celu usprawnić właściwe wdrażanie niniejszego dokumentu.

Niezmiernie ważną częścią Programu jest system finansowania zadań w przyjętym okresie programowania Unii Europejskiej tj. lata 2007-2013. Procentowy udział poszczególnych źródeł finansowania zadań jest szacunkowy, gdyż każde finansowanie przyznawane jest do określonych maksymalnych wartości np. do 85% ogólnych kwalifikowanych kosztów projektu.

Otwarty charakter dokumentu umożliwia wprowadzenie korekt przyjętego Programu wynikających z procesu transformacji społeczno-gospodarczych oraz zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez Władze Miasta.

I. Obszar i czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Mając na uwadze realizację Układu Europejskiego sporządzonego w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 roku, ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi¹ oraz akcesję Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, gminy i miasta położone w Obszarze Zachodnim Polityki Rozwoju Województwa Śląskiego², wdrażając strategiczną wizję rozwoju regionalnego kraju, zawartą w Narodowej Strategii Spójności oraz strategiach i programach wojewódzkich, mają na celu wybudowanie zintegrowanej infrastruktury europejskiej. Gminy te opracowały bądź opracowują własne, plany rozwoju lokalnego oraz lokalne programy rewitalizacji.

Poniższa publikacja opracowana została na podstawie następujących dokumentów:

- ✓ „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Pszów”,
- ✓ Badanie ankietowe mieszkańców Pszowa „Co jest potrzebne naszemu miastu”.
- ✓ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.
- ✓ Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Pszów na lata 2007 – 2010,
- ✓ Strategii Mieszkaniowej dla Gminy Miasta Pszów,
- ✓ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów,
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasta Pszów.

Prezentowany Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje obszar całej Gminy Miasta Pszów i wyznacza szczegółowe cele operacyjne na lata 2007-2010

¹ Dz.U. Nr 11/94, poz. 38; zm.: Dz.U. 63/95 poz. 324, 326

² Nazwa zgodna z terminologią zapisów dokonanych w strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2015

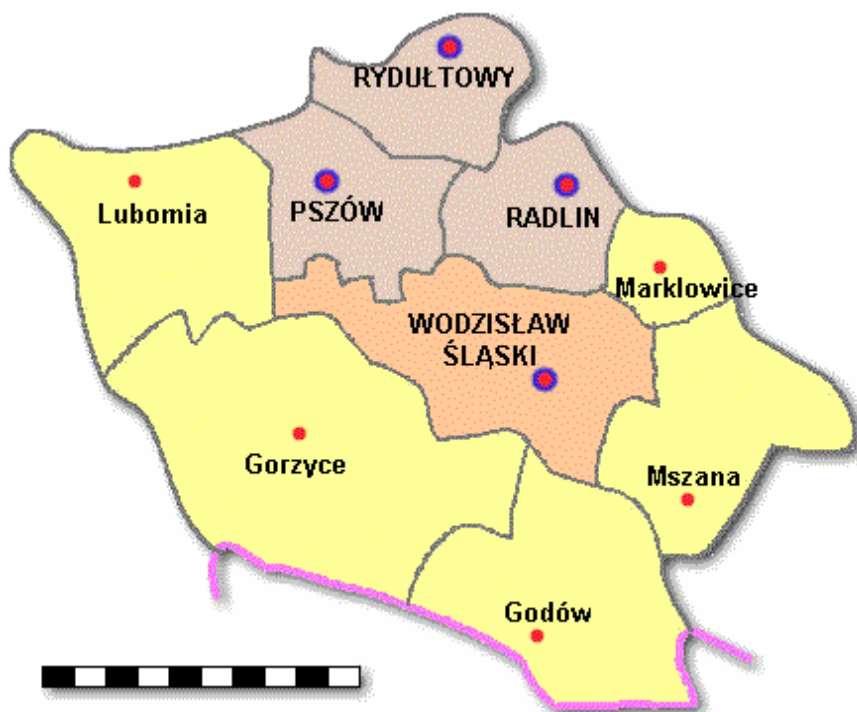
II. Charakterystyka obecnej sytuacji w gminie

2.1 Krótka charakterystyka miasta

Pszów leży w południowo-zachodniej części województwa śląskiego na szlaku Pszczyna - Wodzisław Śląski - Racibórz. Miasto graniczy od zachodu z gminą wiejską Lubomia, od południa z gminą miejską Wodzisław Śląski, od wschodu z gminami miejskimi Radlin i Rydułtowy, natomiast od północy z gminą Kornowac należącą do powiatu Raciborskiego. Miasto położone jest w bezpośredniej bliskości dużych aglomeracji przemysłowych:

- Rybnika – 13 km,
- Katowic – 65 km,
- Gliwic – 42 km
- Raciborza – 18 km.

Rysunek 1. Mapa powiatu wodzisławskiego.

Miasto znajduje się w pobliżu planowanej budowy autostrady Północ – Południe i posiada dogodnie powiązania komunikacyjne z województwem poprzez drogi zlokalizowane w sąsiedztwie:

- Droga krajowa DK 49 relacji Pszczyna – Żory – Rybnik – Racibórz – Opole,
- Droga wojewódzka DW 933 relacji Rzechów - Pszów – Wodzisław Śląski – Pszczyna – Brzeszcze – Oświęcim – Chrzanów,
- Droga krajowa DK 936 relacji Wodzisław Śląski - Krzyżanowice usytuowana równoleżnikowo na południe od Pszowa.

W układzie geograficznym Miasto położone jest w obrębie Kotliny Raciborsko - Oświęcimskiej na Wzgórzach Rybnickich. Pod względem wyniesienia ponad otaczającymi obniżeniami, budowy geologicznej i cech morfologicznych Wzgórza podobne są do Wyżyny Śląskiej. Istotne znaczenie również ma położenie miasta na osi Bramy Morawskiej stanowiącej naturalny korytarz między Karpatami i Sudetami.

Centralną część Miasta stanowi płaskowyż o wysokościach 290 – 311 m n.p.m. Zbocza opadają w trzech kierunkach południowo – zachodnim, południowym i zachodnim. Pomiędzy Płaskowyżem centralnej części Miasta, a wyniesieniem na północy występuje obniżenie biegnące z północnego wschodu w kierunku południowo – zachodnim. W rejonie zboczy doliny rzeki Syrynki występuje największe zróżnicowanie rzeźby terenu.

Pszów zajmuje obszar 20,47 km², co stanowi 7% całkowitej powierzchni powiatu wodzisławskiego. Miasto liczy około 14 000 mieszkańców, co daje średnią gęstość zaludnienia 684 osób na 1 km². Pszów jest ośrodkiem o korzystnym położeniu geograficznym, atrakcyjnym dla inwestorów, bezpiecznym i przyjaznym dla mieszkańców, dbającym o rosnącą jakość życia społeczności lokalnej. Pszów znajduje się niedaleko drogowego przejścia granicznego z Czechami w Chałupkach.

W kontekście położenia miasta na tle regionu warto wspomnieć o niewykorzystanych, zdegradowanych terenach pokopalnianych oraz o obiektach dziedzictwa kulturowego, które ściśle wiążą się z historią i tradycją regionu.

W związku z istnieniem całego kompleksu terenów pokopalnianych znajdujących się w ścisłym sąsiedztwie planowanego przebiegu drogi południowej zrodził się projekt ich zagospodarowania. Projekt ten – kompleks sportowo-rekreacyjny - ma pozwolić zrewitalizować ten zdegradowany teren, a jednocześnie stworzyć zespół obiektów służących całej lokalnej społeczności podnosząc atrakcyjność turystyczną gminy. Szczegółowo koncepcja powyższego kompleksu omawiana będzie w następnych rozdziałach LPR`u.

Centralne miejsce miasta zajmuje barokowy kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny i Kalwaria. W Pszowie znajdują się także cztery przedszkola, trzy szkoły podstawowe, gimnazjum oraz szkoła ponadgimnazjalna, Wielofunkcyjny obiekt sportowo-rekreacyjny (lodowisko), ponadto Miejski Ośrodek Kultury, klub sportowy, dwa hotele i dwie stacje benzynowe. Miasto dysponuje również rozbudowaną siecią placówek usługowych i handlowych. Gospodarka miasta trwale związana jest z działalnością Kopalni Węgla Kamiennego "ANNA", która 1 marca 2004 r. została administracyjnie połączona z kopalnią „Rydułtowy”. Dzięki połączeniu obu kopalń umożliwiono przedłużenie funkcjonowania kopalni o 10 do 15 lat.

2.2 Zagospodarowanie przestrzenne

2.2.1 Granice stref ochrony konserwatorskiej

Występująca w latach powojennych urbanizacja terenów Pszowa (związana głównie z powstaniem i rozwojem Rybnickiego Okręgu Węglowego) dotknęła zespoły urbanistyczne o historycznym dziś już znaczeniu. Likwidacji uległy wartościowe obiekty zarówno pojedyncze budynki jak i historyczne założenia urbanistyczne, stanowiące elementy identyfikacji mieszkańców z ich miastem. W ich miejscu zrealizowano zunifikowaną zabudowę jaka występuje powszechnie w miastach całej Polski niezależnie od regionu. Później w celu uniknięcia dewastacji dorobku kulturowego wyznaczono propozycję obszarów strefy ochrony konserwatorskiej prezentowane poniżej w tabeli.

Tabela 1 Obszary strefy ochrony konserwatorskiej

Lp.	Obiekt i jego adres	Wiek obiektu	Aktualna forma ochrony	Proponowana forma ochrony
1.	Kościół parafialny p.w. Narodzenia Matki Boskiej ul. Boh. Westerplatte	Późnobarokowy XVIII i XIX w.	Obiekt wpisany do Rejestru Zabytków (nr rej. 742/66)	Bez zmian
2.	Mała Kalwaria Pszowska (kaplice z murem) ul. Boh. Westerplatte	Neogotyckie XIX w.	Podlega ochronie j. w. jako część założenia urbanistycznego	Bez zmian
3.	Kaplica p.w. św. Krzyża ul Boh. Westerplatte	Poł. XVIII w.	Obiekt w ewidencji PSOZ, podlega ochronie jako część założenia urbanistycznego	Bez zmian
4.	Zespół 14 kaplic tzw. Kalwarii Pszowskiej oraz	Kaplice z lat 1911-1929	Obiekt w ewidencji PSOX	Ustalenie strefy pośredniej ochrony

	kościół p.w. Zmartwychwstania Pańskiego			konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego
5.	Kościół parafialny p.w. Najświętszego Serca Jezusowego, ul. Armii Krajowej	1934 r.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego
6.	Kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena, ul. Armii Krajowej 9	XVIII/XIX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
7.	Budynek klasztorny Zgromadzenia Sióstr Boromeuszek, ul Boh. Westerplatte	Neogotycki 1866- 1869	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
8.	Dom noclegowy dla górników, ul. Andersa 19	ok. 1910 r.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla pozostałości dawnego założenia urbanistycznego
9.	Budynek szkoły podstawowej, ul. Miarki	Ok. 1905 r.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego
10.	Budynki mieszkalne dla robotników, ul. Kopalniana	Ok. 1905-1913 i później	Obiekt w ewidencji PSOZ	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego
11.	Budynek mieszkalny, ul Gen. Andersa 3	Ok. 1920 r.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
12.	Budynek mieszkalny, ul Gen. Andersa 6	Ok. 1930 r.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
13.	Budynek Plebanii, ul. Boh. Westerplatte 1	1933 r.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
14.	Budynek mieszkalny, ul. Drzymały 16	lata 30-te XX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
15.	Budynek mieszkalny, ul Pszowska 512	1909 r.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
16.	Budynek mieszkalny, ul. Pszowska 534	Pocz. XX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
17.	Budynek szkoły podstawowej, ul. Traugutta 12	lata 30-te XX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
18.	Budynek mieszkalny, ul. Wolczyka 13	Pocz. XX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian

19.	Budynek przemysłowo-mieszkalny szybu Ignacy, ul. Ignacego	Pocz. XX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
20.	Zabudowania byłej kopalni „Anna” położone przy ul. ks. Skwary	Pocz. XX w.	Obiekt w ewidencji PSOZ	Bez zmian
21.	Budynki mieszkalne dla urzędników, ul. K. Miarki 18b, 20, 22-24	Po 1905 r.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego; wpisanie budynków do ewidencji PSOZ
22.	Budynek poczty ul. Pszowska 542	Pocz. XX w.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego; wpisanie budynków do ewidencji PSOZ
23.	Budynki mieszkalne dla urzędników, ul. Traugutta 14, 31/33, 35	Pocz. XX w.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego; wpisanie budynków do ewidencji PSOZ
24.	Wieża ciśnień przy ul. Boh. Westerplatte i Jagiełły	Pocz.. XIX w.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	wpisanie budynków do ewidencji PSOZ
25.	Zabudowania folwarku w Krzyżkowicach	II połowa XIX w.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	Ustalenie strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej dla całego założenia urbanistycznego; wpisanie budynków do ewidencji PSOZ
26.	Budynek mieszkalny przy ul. K. Miarki 122	II połowa XIX w.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	wpisanie budynków do ewidencji PSOZ
27.	Budynek przedszkola przy ul. A. Krajowej 50	Pocz. XX w.	Obiekt zainteresowania konserwatorskiego	wpisanie budynków do ewidencji PSOZ

Źródło: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pszowa” opracowane w Pracowni Urbanistycznej w Rybniku sp. z o.o.

2.2.2 Uwarunkowania ochrony środowiska

Problemy ekologiczne, spowodowane w przeszłości ekspansywną gospodarką przemysłową regionu, wieloletnim zaniedbaniem, wysoką koncentracją przemysłu wydobywczego, energetycznego i hutniczego, stopniem rozwoju miast, gęstością sieci drogowych i kolejowych, należą do najpoważniejszych na tym obszarze. Wysoki stopień koncentracji przemysłu i urbanizacji, zwłaszcza w GOP, spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Wyrażają się one w znacznym zanieczyszczeniu wód, powietrza atmosferycznego, skażeniu gleb, deformacjach terenu, zaburzeniach stosunków hydrologicznych i prawie całkowitym wylesieniu centralnej części województwa i uszkodzeniami pozostałego drzewostanu. Biorąc pod uwagę fakt, że obszar województwa śląskiego zajmuje jedynie 3,9% powierzchni kraju, ilość substancji pogarszających stan środowiska oraz wytwarzanych w regionie odpadów jest nieporównywalna z jakimkolwiek innym regionem w Polsce.

W skali lokalnej problem jest nawet intensywniejszy, ponieważ źródła emisji oraz wytwarzania odpadów skoncentrowane są głównie na terenach miejskich aglomeracji katowickiej i rybnickiej. Poprawa warunków środowiska zwłaszcza na tych obszarach stanowi kluczowy cel strategiczny województwa śląskiego. Podstawowym problemem regionu jest znaczne zanieczyszczenie gleby, powietrza i wody różnymi odpadami przemysłowymi.

Pszów położony jest w zlewni Odry. Na terenie Miasta znajdują się źródła prawobrzeżnych dopływów tej rzeki: Suminy, Nacyny, Syrynki oraz potoków Radlińskiego i Jedłownickiego – dopływów Leśnicy.

Punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń wód występujące obecnie w mieście stanowią przede wszystkim:

- ścieki socjalno-bytowe z zabudowy mieszkaniowej,
- ścieki deszczowe spływające z dróg, placów i stacji paliw,
- zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych,

Na terenach nieskanalizowanych, powstające ścieki socjalno-bytowe odprowadzane są do szamb lub bezpośrednio do rowów i potoków. Nieszczelne szamba oraz „dzikie” wyloty kanalizacji, stanowią znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Ścieki te wprowadzają głównie zanieczyszczenia wyrażone jako BZT₅, ChZT, azot amonowy i fosforany.

Ścieki deszczowe z dróg, placów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe głównie substancjami ropopochodnymi spłukiwanymi z nawierzchni dróg.

Pszów nie posiada rozbudowanego systemu kanalizacji sanitarnej ani też scentralizowanego systemu kanalizacji deszczowej. Wody deszczowe z ulic odpływają więc powierzchniowo do przydrożnych rowów, a następnie do pobliskich cieków.

W Mieście Pszów tereny rolne zajmują około 60% powierzchni. Połowa tych terenów to obszary zwarte o powierzchni od 40 do 100 hektarów. Jednak występują one na terenach o bardzo zróżnicowanym ukształtowaniu powierzchni, stwarza to pewne utrudnienia w zakresie rolniczego użytkowania tych terenów.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Miasta Pszów wynosi 251 ha, co stanowi około 13,5 % jego powierzchni³. W administracji lasów państwowych, Nadleśnictwo Rybnik, obręb Rybnik, pozostaje około 154 ha, natomiast lasy niepaństwowe stanowią ok. 97 ha.

Strukturę użytkowania gruntów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Użytkowanie terenów w Mieście Pszów

<i>L.p.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Powierzchnia w ha</i>	<i>Udział procentowy w całości Miasta</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	Ogólna powierzchnia Miasta Pszów	2042	100
2.	Użytki rolne w tym:	1279	62,63
2.1	Grunty orne	992	48,56
2.2	Łąki	128	6,27
2.3	Pastwiska	136	6,67
2.4	Sady	23	1,13
3.	Lasy i grunty leśne	252	12,29
4.	Tereny zdegradowane	28	1,37
5.	Pozostałe grunty (drogi, tereny kolejowe, rowy, stawy nieużytki)	483	23,70

ŹRÓDŁO: dane z Miasta Pszów – stan na 2006 rok

Głównym surowcem eksploatowanym w Mieście jest węgiel kamienny, jednak z badań geologicznych wynika, że na analizowanym terenie zalegają złoża gipsów, ilów, piasków oraz glin.

³ Rocznik statystyczny, Województwo Śląskie, 2004

Miasto Pszów jest silnie związane z działalnością górnictwem. Cały obszar Miasta wchodzi w skład terenów górniczych kopalń „Anna” (koncesja na wydobycie węgla do roku 2013) i „Rydułtowy” (koncesja na wydobycie węgla do roku 2019). W 2004 roku obie kopalnie zostały połączone i utworzono kopalnię „Rydułtowy - Anna”.

W wyniku działalności eksploatacyjnej dawnej Kopalni Węgla Kamiennego „Anna” powstały osadniki mułowe i zwałowisko „Wrzosa”. Tereny te zakwalifikowano do rekultywacji i zagospodarowania w kierunku rekreacyjnym. Zadanie to zostało podzielone na dwa etapy, pierwszy dotyczy osadników mułowych, drugi zwałowiska „Wrzosa”. Rejon po zlikwidowanych osadnikach mułowych zostanie wyrównany, ukształtowany i zazieleniony. Po zakończeniu eksploatacji kopalni, w perspektywie długoterminowej, należy przeprowadzić kompleksową rewitalizację terenów objętych uszkodzeniami górnictwem.

Oprócz cyklicznego wywożenia odpadów komunalnych, na terenie Miasta prowadzona jest zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Częstotliwość akcji wywozu odpadów wielkogabarytowych uzależniona jest od potrzeb mieszkańców.

Na terenie Miasta pozwolenia na wywóz odpadów posiadają następujące podmioty gospodarcze:

Nieczystości stałe

- Usługi Ekologiczne Global Sp. z o. o.,
- „Naprzód” sp. z o.o. Rydułtowy,
- Służby Komunalne Miasta Wodzisław.
- Przedsiębiorstwu Spedycyjno-Transportowego „TRANSGÓR” S.A.
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. z siedzibą w Rudzie Śl.

Nieczystości ciekłe

- KOMAX” S. C. U. Koczy I. Koczy z siedzibą w Rybniku
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim
- Usługi Asenizacyjne Stanisław Korgól z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim
- Usługi Asenizacyjne ECO-GRYT Szweda Adam z siedzibą w Rydułtowach,

Pszów odbiera system unieszkodliwiania odpadów przez lokowanie na składowisku. W zależności od firmy transportowej odpady deponowane są na składowiskach poza terenem Miasta. W chwili obecnej na terenie Miasta nie ma zlokalizowanych żadnych zakładów zajmujących się przerobem i unieszkodliwianiem odpadów.

Teren miasta Pszowa jest zgazyfikowany. Głównym jednak surowcem energetycznym w sektorze komunalno-bytowym w mieście jest węgiel, a w dalszej kolejności gaz ziemny. Na terenie miasta Pszowa funkcjonuje system ciepłowniczy zasilany z EC „Anna” o mocy zainstalowanej 50MW, dla zasilania którego paliwem podstawowym jest węgiel. Gospodarstwa domowe korzystają w zdecydowanej większości z niskosprawnych palenisk węglowych opalanych najczęściej niskogatunkowym węglem. Zanieczyszczenia emitowane są emitorami o wysokości około 10m, co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy.

W Mieście Pszów znajduje się 4 552 mieszkań o łącznej powierzchni 224193,1m². W zdecydowanej większości budynki ogrzewane są przestarzałymi systemami centralnego ogrzewania, zaopatrzonymi w kotły o mocach cieplnych do 100 kW. Stosowane urządzenia grzewcze są nieefektywne, kominy spalinowe są niskie i technicznie niesprawne, a spalany węgiel jest złej jakości. W konsekwencji, wiele trujących części lotnych, zawartych w spalonym węglu (smoły, popioły, toksyczne gazy, będące w 30% składnikami węgla) nie są spalane lecz uwalniane bezpośrednio do atmosfery. Szacuje się, że w mieście Pszów do celów indywidualnego ogrzewnictwa starej generacji, spalane jest rocznie ok. 17 tys. ton węgla, co powoduje znaczną emisję substancji szkodliwych do atmosfery. Emisja zanieczyszczeń z tych źródeł jest szczególnie uciążliwa ze względu na niskie kominy i małe rozproszenie zanieczyszczeń.

Podsumowując, zanieczyszczenie powietrza na terenie miasta Pszowa spowodowane jest głównie przez następujące czynniki:

- emisję zorganizowaną pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych,
- duże zagęszczenie zabudowy (niska emisja),
- emisję niezorganizowaną,
- sieć dróg,
- emisję transgraniczną (spoza terenu miasta).

2.2.3 Własność gruntów i budynków

Powierzchnia miasta to ok. 20,47 km², wykaz własności gruntów prezentowany jest w poniższej tabeli.

Tabela 3 Wykaz własności gruntów w mieście Pszów

Lp	Wyszczególnienie	pow. ha
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	534
2.	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	158
3.	Grunty Gminy z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	119
4.	Grunty Gminy przekazane w użytkowanie wieczyste	9
5.	Grunty osób fizycznych	1180
6.	Grunty spółdzielni	8
7.	Grunty kościołów	34

Z powyższych danych wynika iż ponad 530 ha to tereny należące do Skarbu Państwa. Warto podkreślić, iż spora część tych gruntów zostanie w przyszłości przekazana Gminie na cele inwestycyjne. Gmina jest właścicielem 27 obiektów o łącznej powierzchni ponad 108tys.m². Poniżej prezentowany jest wykaz nieruchomości zabudowanych, stanowiących mienie komunalne.

Tabela 4 Wykaz nieruchomości zabudowanych, stanowiących mienie komunalne.

Lp.	Wyszczególnienie	lokalizacja	pow. działki w m ²
1.	Budynek biurowy I	ul. Pszowska 534	409
2.	Budynek biurowy II	ul. Pszowska 534	246
3.	Budynek mieszkalny	ul. K. Miarki 77	698
4.	Budynek mieszkalny	ul. Pszowska 565	294
5.	Budynek mieszkalny	ul. Traugutta 5	481
6.	Budynek mieszkalny	ul. Traugutta 7	481
7.	Budynek OSP Pszów	ul. Skwary 6A	1766
8.	Budynek OSP Krzyżkowice	ul. Kolberga 27	6479
9.	Pawilon handlowy	ul. Traugutta 8	117
10.	Pawilon handlowy	ul. Traugutta 10	117
11.	Hotel miejski	ul. Traugutta 48	4798
12.	Miejski Ośrodek Kultury	ul. Traugutta 1	1318
13.	Budynek mieszkalny	ul. Skwary 6	1190
14.	Budynek byłego kina	ul. Pszowska 546	1018
15.	Budynek NZOZ	ul. Skwary 41	5106
16.	Budynek biurowy ZKGiM	ul. Traugutta 101	7332
17.	Obiekt rekreacyjno – sportowy Lodowisko	ul. Sportowa 1	8747
18.	Budynek socjalno- magazynowy	ul. Kusocińskiego 5c	938
19.	Kiosk handlowy (pow. 30 m ²)	ul. Pszowska	7363
20.	Targowisko	ul. Konopnickiej	448
21.	Szkoła Podstawowa Nr 1	ul. Traugutta 12	8038
22.	Szkoła Podstawowa Nr 2	ul. K. Marki 16A	3830
23.	Szkoła Podstawowa Nr 3	ul. A. Krajowej 54	4863
24.	Przedszkole Nr 4	ul. A. Krajowej 50	
25.	Gimnazjum	ul. Niepodległości 99	11.524
26.	Przedszkole nr 2	Os. Tytki 8	2961
27.	Przedszkole nr 3	ul. Andersa 16	6278

W zasobach mieszkaniowych będących w zarządzie Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Spółdzielni Mieszkaniowych: „Orłowiec” i „ROW”, Agencji Nieruchomości Rolnych oraz w sektorze prywatnym znajduje się łącznie 4552 lokali mieszkalnych.

Charakterystyka poszczególnych zasobów prezentowana jest w poniższych tabelach.

Tabela 5 Zasoby mieszkaniowe.

Mierniki	ZGKiM	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Orłowiec”	Spółdzielnia Mieszkaniowa „ROW”	Agencja Nieruchomości Rolnych	Spółka Cywilna „ALEX”	Jan Barańczyk	Razem
Liczba lokali mieszkalnych [szt.]	30	3918	590	5	6	3	4 552
Powierzchnia oczyszczona lokali mieszkalnych [m ²]	1 418,80	194 447	27 440,82	232,50	324	329,90	224193,1
Średnia powierzchnia [m ²]	47,29	49,63	46,51	46,50	54,00	109,97	49,25

Tabela 6 Średnia powierzchnia lokali mieszkalnych

Mierniki	ZGKiM	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Orłowiec”	Spółdzielnia Mieszkaniowa „ROW”	Agencja Nieruchomości Rolnych	Spółka Cywilna „ALEX”	Jan Barańczyk	Razem
Ilość mieszkańców	69	10 629	1 612	8	20	8	12 346
Powierzchnia przypadająca na 1 osobę [m ²]	20,56	18,29	17,02	29,06	16,20	41,24	18,16
Średnia ilość osób przypadających na 1 lokal mieszkalny	2	3	3	2	3	3	3

2.2.4 Infrastruktura techniczna

Gmina Pszów nie posiada na swoim terenie własnych ujęć wody pitnej. Ludność zaopatrywana jest w wodę pochodzącą z ujęć znajdujących się poza jej granicami.

Na terenie Miasta Pszowa zlokalizowano zbiorniki wody zapasowej „Pszów” o łącznej pojemności ok. 50 000 m³, co rozwiązało problem zaopatrzenia w wodę zarówno samego Miasta, jak i części obszaru ROW. Zbiorniki te zasilane są z dwóch źródeł. Pierwszym z nich jest ujęcie wody w Strumieniu – magistrala ϕ 1000 (trasa: Jastrzębie, Mszana, Markłowice, Wodzisław Śląski), drugim – ujęcie w Dzieńkowicach – magistrala ϕ 1000 (trasa: Orzesze, Czerwionka-Leszczyny, Rybnik, Rydułtowy).

System rozprowadzania wody stanowią natomiast dwie magistrale ϕ 500, z których pierwsza zaopatruje rejon Wodzisławia Śląskiego, natomiast druga wyprowadzona jest w kierunku miasta Rydułtowy i Radlina⁴.

Na terenie dawnej kopalni „Anna”, obecnie „Rydułtowy - Anna” znajdują się zbiorniki wody zasilane z ujęcia w Kłokocinie z magistrali wody przemysłowej ϕ 300 (trasa: Rybnik, Radlin)⁵.

Sieć wodociągowa administrowana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim.

Długość sieci wodociągowej wynosi 40,2 km, w tym:

- PE 16,9 km
- Stal 11,5 km
- PVC 9,0 km
- Inne 2,8 km

Łączna długość przyłączy (2218 szt.) wynosi 38,0 km, w tym:

- PE 35,3 km
- Stal 1,2 km
- Inne 1,5 km

⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pszowa, część I, Diagnoza sytuacji zewnętrznej miasta, Pracownia Urbanistyczna w Rybniku Sp. z o.o., Pszów, 1998 r.

⁵ „Program Ochrony Środowiska Miasta Pszów” z 2003 r.

Sieć rozdzielcza powiązana jest z sieciami miast sąsiednich (Radlin, Wodzisław Śląski, Rydułtowy). Charakteryzuje ją zróżnicowanie materiałowe i rok wykonania. Ze względu na położenie Miasta na terenach będących w zasięgu szkód spowodowanych eksploatacją górnictwem, obserwuje się dość dużą jej awaryjność.

Sieć wodociągowa jest rozbudowana w stopniu wystarczającym. Docelowo przewidzieć należy jedynie nieznaczny wzrost długości sieci związany z wyposażeniem nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz tereny komercyjne.

Docelowo przewidzieć należy wymianę odcinków rurociągów z rur stalowych oraz innych materiałów innych niż PVC i PE, tj. ok. 14,3 km. Do wymiany należy również przewidzieć przyłącza wykonane z materiałów innych niż tworzywa sztuczne – ok. 2.7 km.

Ważnym zadaniem do wykonania jest również inwentaryzacja studni kopanych na terenie Miasta, pod kątem ich zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem. W związku z pełnym zwodociągowaniem, większość z nich jest wyłączona z eksploatacji i często może znajdować się w złym stanie technicznym. W krańcowych przypadkach może się zdarzyć, że nieczynna studnia jest wykorzystywana jako szambo. Studnie nieeksploatowane powinny być zasypane lub właściwie zabezpieczone.

Zrealizowane w ostatnich latach 1998-2007 inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej Miasta obejmowały budowę kolektorów sanitarnych o łącznej długości ponad 25 km (w tym 1km przyłączy) oraz budowę I etapu lokalnej oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznej „Pszów” o przepustowości 1000m³/d (docelowa przepustowość 2.200m³/d). Wraz z oczyszczalnią wybudowano dwa kolektory strategiczne A i B o łącznej długości 2524 mb Budowę zakończono pomyślnie w pierwszym kwartale 2004r. Koszt inwestycji to ponad 4,5mln PLN w tym 3,8mln PLN pochodzi z pożyczki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW.

Zakres rzeczowo-finansowy inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową prezentuje poniższa tabela

Tabela 7 Zakres rzeczowo-finansowy inwestycji realizowanych w mieście

Lokalizacja	Rok wykonania	Koszt /zł/	Zakres rzeczowy /m/
ul. Majakowskiego	1998	427.621,30	919,48
ul. Niepodległości	1998	1.250.983,97	2.398,00
ul. Kasprowicza	1998	275.505,92	267,15
ul. Pszowska – I etap	1999	1.023.045,07	882,36
ul. Pszowska – II etap	2001	1.015.910,43	918,04
ul. Traugutta (P-3, P-3-1, SII)	2002	266.296,25	280,06
ul. Śląska (P)	2002	200.774,80	119,33
ul. Bohaterów Westerplatte (P, P-1, P-2)	2002	623.511,24	660,00
ul. Asnyka	2003	424.641,48	722,00
ul. Pszowska – boczne (P, P-4, P-4-1)	2003	282.135,98	678,50
ul. Obrońców Pokoju	2003	104.507,87	153,00
ul. Konopnickiej	2003	527.851,74	930,50
Kolektor strategiczny	2003	1.711.478,00	2.522,00
Oczyszczalnia ścieków	2003	5.015.424,82	śr. 350 m ³ /d
os. Grunwaldzkie – zad.1 cz.II ob.2	2004	291.668,17	730,00
os. Grunwaldzkie – zad.3 cz.I ob.3	2004	340.040,60	755,00
os. Tytki – zad.3 cz.I ob.3	2004	521.775,05	1.176,70
ul. K.Paryskiej	2005	246.966,83	240,95
os. Biernackiego	2005	1.965.723,29	3.311,00
ul. Śląska	2005	937.356,44	2.805,40
ul. K.Paryskiej - boczne	2005	182.332,51	276,50
PRZYŁĄCZA os. Biernackiego /30szt./	2005	65.842,11	361,30
PRZYŁĄCZA ul. Śląska – I etap	2006	79.357,49	529,5/33 szt.
ul. Pszowska - boczne	2006	893.420,14	2.087,05
ul. Skwary, Kasprowicza	2006	503.352,01	1.189,80
RAZEM - Kolektory sanitarne	1998-2007	14.016.899,09	24.022,88

W całym Mieście do wykonania jest ok. 145 km kanalizacji sanitarnej, w tym ok. 70 km przykanalików. Rozbudowywana sieć kanalizacyjna została podzielona na 6 zadań obejmujących poszczególne części Pszowa.

W podanym zestawieniu podano łącznie kanały grawitacyjne i tłoczne.

W poszczególnych zadaniach do wykonania przewiduje się odpowiednio:

- zadanie 1 (Centrum) – L = ok. 32,2 km sieci, w tym ok. 22,8 km przykanalików,
- zadanie 2 (płd.-zach. część Miasta) – L = ok. 33,3 km sieci, w tym ok. 8,6 km przykanalików,
- zadanie 3 (wschodnia część Miasta) – L = ok. 30,7 km sieci, w tym ok. 12,6 km przykanalików,
- zadanie 4 (Os. Kościuszki oraz rejon ulic Żużlowej i Lubomskiej) – L = ok. 30,6 km sieci, w tym ok. 14,0 km przykanalików,
- zadanie 5 (Krzyżkowice) – L = ok. 16,7 km sieci, w tym ok. 6,4 km przykanalików,

- zadanie 6 (teren między ulicami Andersa, Armii Krajowej oraz KWK Anna) – L = ok. 19,1 km sieci, w tym ok. 7,2 km przykanalików.

Układ drogowy stanowi o rozwoju danego regionu i powiązaniach z innymi ośrodkami. Przez teren Miasta Pszów przebiega droga wojewódzka nr 933 relacji Rzuchów – Pszów – Wodzisław Śląski. Długość dróg wojewódzkich na terenie Miasta Pszów wynosi około 5,8 km. Ponadto układ komunikacyjny Miasta kształtują drogi powiatowe o długości 19,6 km i drogi gminne o łącznej długości około 28 km.

Układ linii autobusowych i samochodowa komunikacja indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich na terenie Miasta. Pszów ma zabezpieczoną komunikację autobusową, jednakże nie posiada korzystnych połączeń z obszarami zewnętrznymi.

Układ komunikacyjny Pszowa, niska jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny przy braku obwodnicy usuwającej ruch tranzytowy z centrum, jest przyczyną emisji hałasu do środowiska. Stan dróg jest bardzo zróżnicowany: od dobrych po bardzo zniszczone.

Obecnie mamy do czynienia z gwałtownym rozwojem motoryzacji. Konsekwencją tego jest:

- stały wzrost natężenia ruchu,
- nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny,
- dekapitalizacja zasobów drogowej infrastruktury komunikacyjnej,
- rozciąganie się godzin szczytu komunikacyjnego, aż do 22⁰⁰ włącznie,
- stały wzrost uciążliwości hałasu wywołanych przez ruch drogowy.

Aby zachować stan obiektów dziedzictwa kulturowego, poprawić przepustowość transportu oraz poprawić komunikację z sąsiednimi miastami i powiatami, koniecznym wydaje się intensyfikowanie działań związanych z budową obwodnicy miasta, która silnie związana jest z koncepcją budowy Drogi Południowej.

2.2.5 Identyfikacja problemów

Do głównych problemów z obszaru omawianego powyżej zaliczać winniśmy:

- znaczną dewastację dorobku kulturowego spowodowaną rozbudową urbanistyczną oraz działalnością kopalni "Rydułtowy - Anna";
- konieczność natychmiastowej rewitalizacji i modernizacji obiektów przejętych od byłej kopalni „Anna”, w szczególności Miejskiego Ośrodka Kultury;
- niedostateczny stopień skanalizowania gminy (nagminne stosowanie nieuszczelnionych przydomowych zbiorników bezodpływowych tzw. "szamb"),
- znaczną emisję zanieczyszczeń spowodowaną min. dużym zagęszczeniem zabudowy, emisją niezorganizowaną, siecią dróg, przestarzałymi systemami centralnego ogrzewania;
- brak obwodnicy, niska jakość dróg oraz wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny przyczyniający się do emisji hałasu do środowiska i pogłębianiem dewastacji zabytkowej zabudowy miasta;
- przestarzała infrastruktura miejska i edukacyjna wymagająca intensywnej rewitalizacji (większość obiektów kulturalnych, oświatowych i użyteczności publicznej charakteryzuje się przestarzałymi rozwiązaniami architektonicznymi i technologicznymi).

2.3 Gospodarka

2.3.1 Główni pracodawcy - struktura i trendy

Województwo śląskie jest regionem specyficznym. Od blisko pół wieku było zapleczem przemysłowym kraju. Rozbudowa górnictwa węgla kamiennego, hutnictwa i energetyki dokonywała się kosztem innych dziedzin gospodarki, potrzeb cywilizacyjnych i kulturowych jego mieszkańców, co miało również wpływ na zły stan zdrowia mieszkańców tego regionu. Niedoinwestowanie regionu przyczyniło się do zaistnienia przestarzałej i nadmiernie przeciążonej infrastruktury technicznej.

Województwo śląskie jest jednym z najbardziej problemowych obszarów w kraju. Transformacja gospodarki pociąga za sobą restrukturyzację górnictwa i przemysłów tradycyjnych. Biorąc pod uwagę liczbę miejsc pracy można stwierdzić, że obszar ten najbardziej ze wszystkich województw odczuwa przemiany gospodarcze.

Głównymi pracodawcami lokalnej społeczności są kopalnie. Ich sytuacja finansowa rzutuje bezpośrednio na sytuację wielu rodzin, a także na budżet gminy, w której podatki

i opłaty pobierane od kopalni (a także od jej pracowników) stanowią istotny jego składnik. Gospodarka miasta trwale związana jest z działalnością Kopalni Węgla Kamiennego „RYDUŁTOWY - ANNA”. Zakład daje zatrudnienie mieszkańcom miasta i okolic. Bezrobocie w powiecie wodzisławskim wynosi 15,3% (dane z grudnia 2006r).

1 marca 2004r. doszło do administracyjnego połączenia kopalń: „Anna” oraz „Rydułtowy”. Decyzję o połączeniu kopalń podjął zarząd Kompani Węglowej. Proces łączenia kopalń ma trwać 6 lat i zakończyć się w 2010 roku. Połączenie ma umożliwić znaczne oszczędności oraz przedłużyć funkcjonowanie obu kopalń o 10 do 15 lat. Obecnie KWK „RYDUŁTOWY - ANNA” zatrudnia ponad 6 tysięcy osób.

W sposób znaczący restrukturyzacja sektora górnictwa węgla kamiennego ma znaczenie dla mieszkańców Gminy. Co prawda zwolnień pracowników nie ma, jednak kopalnie również nie przyjmują nowych pracowników, aby zastąpić odchodzących z pracy. Przewiduje się, iż w roku 2010 zatrudnionych w kopalni „Rydułtowy - Anna” będzie 4300 górników.

Ograniczenie zatrudnienia w górnictwie obok skutków bezpośrednich tj. zmniejszenia ilości zatrudnionych pracowników powoduje także pośrednio zmniejszenie zatrudnienia w otoczeniu.

Gmina boryka się również z problemami powstającymi w wyniku eksploatacji górniczej tj. degradacją środowiska i koniecznością jego rewitalizacji.

Wyzwaniem dla Gminy jest niewątpliwie zmiana zarówno struktury gospodarczej, jak i społecznej. Wraz z restrukturyzacja gospodarczą Śląska, a w szczególności znacznym ograniczeniem roli górnictwa (co również dotyczy Pszowa) istotnego znaczenia nabiera stworzenie infrastruktury dla rozwoju zupełnie nowych dziedzin gospodarki, jak również dostosowanie do tej sytuacji oświaty i edukacji.

Edukacja w Gminie była wcześniej dostosowana do wymogu głównego pracodawcy – Kopalni Węgla Kamiennego - nastawiona na kształcenie zawodowe. Wraz ze zmianami gospodarczymi konieczne jest kształcenie w kierunku ogólnym, będące podstawą do późniejszego zdobycia minimum średniego wykształcenia. Według danych GUS w 2002 roku zaledwie 6% ludności miasta posiadało wykształcenie wyższe natomiast wykształcenie średnie i policealne 25%.

Ogólny stan kondycji gospodarczej miasta Pszów charakteryzuje:

- przemysłowo - rolniczy charakter gospodarki,
- zła lub pogarszająca się kondycja finansowa zakładów związanych z przemysłem górniczym,

- powolny rozwój małych przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych (liczba wpisów noworejestrowanych przedsiębiorstw w 2005 r. wyniosła 88 natomiast w 2006 r. 90),
- stopa bezrobocia na poziomie 15,3% (grudzień 2006 r.),
- od 2002 r. zauważalny zmniejszający się dochód miasta, jak i również dochód na 1 mieszkańca (wynikający m.in. z pogarszającej się kondycji finansowej dużych zakładów przemysłowych).

Oprócz kopalni na terenie gminy znajduje się szereg małych przedsiębiorstw z reguły o charakterze przedsięwzięć rodzinnych prowadzących działalność usługowo-handlową.

Przeważająca ilość firm funkcjonuje w sektorze prywatnym (ok. 97%). Głównie są to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiące ok. 87% ogółu firm sektora prywatnego.

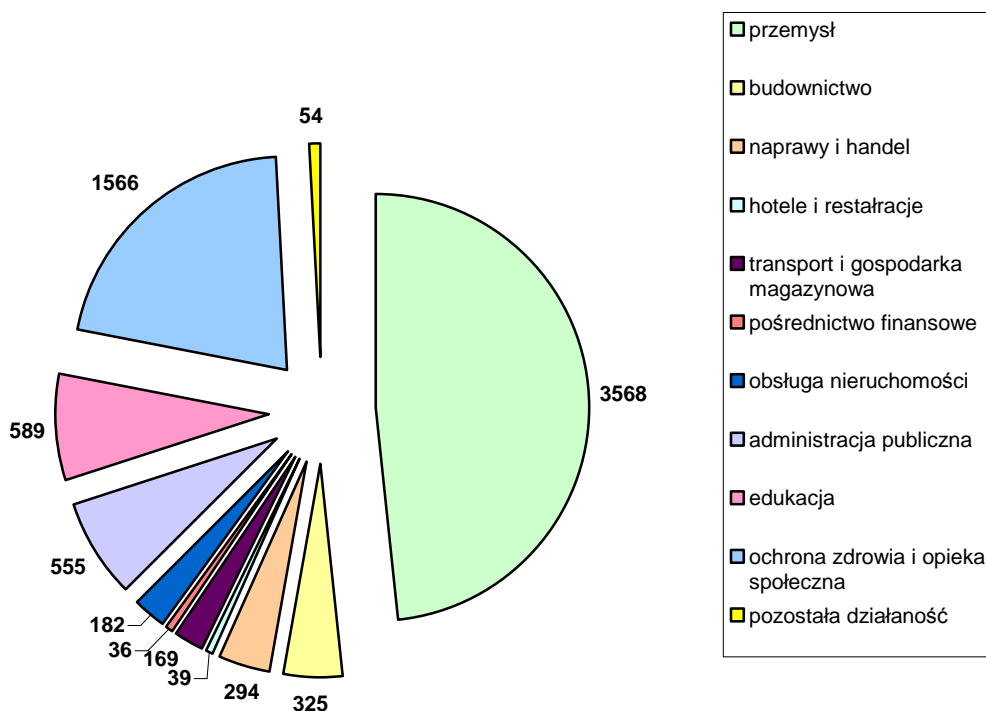
Głównym źródłem utrzymania na obszarze Miasta Pszów jest przemysł – około 48%, ochrona zdrowia i opieka społeczna – około 21% ogółu zatrudnionych. Znacznie mniejszy udział w strukturze utrzymania ma edukacja - około 589 osób, co stanowi ok. 7,9% ogółu zatrudnionych, handel i naprawy – 13,2%, administracja publiczna i obrona narodowa – 7,2%, budownictwo – ok. 7,5%, transport, gospodarka magazynowa i łączność – 2,2%, obsługa nieruchomości i firm – 2,4%. Ponadto niewielki odsetek ludności utrzymuje się z pracy w pośrednictwie finansowym – 0,48%⁶.

⁶ Dane według faktycznego (stałego) miejsca pracy i dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód

2.3.2 Ilość podmiotów gospodarczych na terenie gminy

Na terenie gminy prócz głównych pracodawców, swoją działalność prowadzi 685 podmiotów (wg danych Referatu Działalności Gospodarczej UM Pszów). Strukturę branż przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2 Struktura utrzymania i zatrudnienia

Źródło: GUS Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2002

Najważniejszymi ze względu na rozmiar działalności i liczbę zatrudnionych są następujące podmioty gospodarcze:

1. KWK „RYDUŁTOWY - ANNA”,
2. Elektrociepłownia,
3. „AMAR”,
4. „Biedronka”,
5. „WAMEX”,
6. „Bollimar”,
7. „Bartuś”,
8. „Jantar”,
9. „Profil”,
10. Przedsiębiorstwo Usługowo - Handlowo - Produkcyjne „Guderley & S. Kłosek” sp. j.
11. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.

Z punktu widzenia finansów Gminy istotne są przedsiębiorstwa odprowadzające najwyższe podatki. Wykaz 10 przedsiębiorców wnoszących do gminy największe dochody z tytułu podatków to:

1. Kompania Węglowa S.A.
2. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów.
3. Górnośląski Z-d Elektroenergetyczny S.A.
4. Telekomunikacja Polska S.A.
5. Spółdzielnia „Orłowiec”.
6. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.
7. Mentel Michał.
8. „INWEST WEGAR” Sp. cywilna.
9. Spółdzielnia Mieszkaniowa „ROW”.
10. GALTEX S.A.

2.3.3 Zjawisko szarej strefy

W Pszowie nie przeprowadzono badań nad zjawiskiem szarej strefy. Przyjmuje się jednak, iż skala owa nie odbiega od krajowej.

2.3.4 Tereny pod inwestycje

Prezentowane w poniższej tabeli tereny inwestycyjne Gminy charakteryzują się następującą lokalizacją strategiczną:

- Odległość od Rybnika – 14 km
- Odległość od Katowic – 60 km
- Odległość od węzła planowanej autostrady – 16 km

Ponadto istnieje możliwość wykorzystania przez inwestora ulg podatkowych gwarantowanych w Uchwale nr VII/37/2003 R.M. w Pszowie z dn. 16.06.2003 w sprawie „Programu pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom na terenie miasta Pszów w latach 2003-2008”.

Tabela 8 Tereny inwestycyjne w Mieście

Wyszczególnienie	Nieruchomość 1.	Nieruchomość 2.
Rodzaj nieruchomości	Niezabudowana	Zabudowana
Powierzchnia nieruchomości	12618mkw	1018mkw
Proponowana cena nieruchomości	155.960	360.000
Lokalizacja(ulica)	Chrószcza	Pszowska
Odległość od głównej drogi	260m	260m
Dostępność mediów	Woda/energia elektryczna/przyłącze gazu 600m/ linia telefoniczna odległość od przyłącza 100m	woda/energia elektryczna/linia telefoniczna

2.3.5 Identyfikacja problemów

Główne problemy Gminy w analizowanym obszarze, ze względu na silne powiązanie gospodarcze, związane są z procesem restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego. Gmina chcąc się rozwijać i tworzyć coraz lepsze warunki do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców, a także stwarzać przyjazny klimat dla inwestorów zewnętrznych, powinna zrealizować w najbliższej przyszłości zadania związane z pozyskaniem i tworzeniem terenów i obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz inwestycyjnych, usprawnieniem ciągów komunikacyjnych, a także uregulowaniem gospodarki wodno-ściekowej. Miasto jest właścicielem wolnych terenów, przewidzianych w planie zagospodarowania na działalność handlową, usługową oraz przemysłową. Jednak, aby gmina Pszów mogła wykorzystać swój potencjał i położenie w ważnym węźle komunikacyjnym oraz generować w przyszłości rozwój europejski, w/w fakty nie mogą zostać pominięte w rozważaniach nad opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji – wręcz mają znaczenie kluczowe.

2.4 Sfera społeczna

2.4.1 Struktura demograficzna i społeczna / trendy

Poziom wykształcenia mieszkańców województwa śląskiego przedstawia się mniej korzystnie niż w pozostałych częściach kraju. Sytuacja kształtuje się szczególnie niekorzystnie zwłaszcza na tle innych mocniej zurbanizowanych województw. W 2000 roku poziom wykształcenia ponad 60% mieszkańców województwa powyżej 15 roku życia, nie przekraczał poziomu szkoły zawodowej co świadczy o tym, że ludność ta posiadała wykształcenie zawodowe bądź niższe. Odsetek osób z wykształceniem wyższym stanowił jedynie 6,1% co jest jednym z najniższych wskaźników w kraju.

Pszów jest miastem górniczym. Społeczeństwo tego miasta stanowią ludzie praktycznie z całego kraju, którzy reprezentują różne kultury regionalne i lokalne. Jednak to zwyczaje górnictwa ukształtowały społeczeństwo miasta Pszowa. Możliwości dochodowe i siła nabywcza rodzin utrzymujących się z pracy w górnictwie, wywierają wpływ na rozkwit i funkcjonowanie sektora usługowo – handlowego w mieście.

Istniejąca od lat w mieście kopalnia „Anna” (obecnie KWK „Rydułtowy - Anna”) sprawiła, że na terenie miasta w zakresie kwalifikacji zawodowych i pracy mają przewagę

zawody górnicze, a także te związane ze środowiskiem górniczym. Większość mieszkańców Pszowa, czynnych zawodowo, posiada kwalifikacje zawodowe związane z pracą w kopalni. Coraz więcej na rynku pracy jest także młodych emerytów górniczych, którzy charakteryzują się dobrym przygotowaniem technicznym. Jest to grupa osób, stale powiększająca się ze względu na restrukturyzację zatrudnienia w przedsiębiorstwach górniczych oraz przedsiębiorstwach związanych z górnictwem.

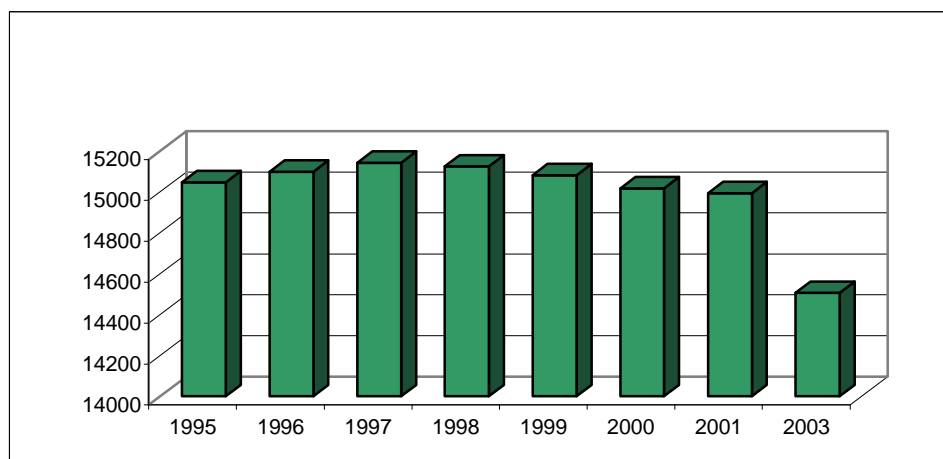
Z analizy poziomu liczby ludności na przestrzeni ostatnich 8 lat wynika, że w Pszowie liczba mieszkańców wahała się.

W 1995 roku Miasto Pszów zamieszkiwało ok. 15048 mieszkańców, następnie liczba ta rosła osiągając liczbę 15143 w 1997 roku. W latach późniejszych do roku 2006 systematycznie spada.

Średnia gęstość zaludnienia w roku 2006 wyniosła 684 osób na 1km².

Strukturę liczby ludności i jej zmiany na przestrzeni ostatnich ośmiu lat przedstawia wykres poniżej.

Rysunek 3 Liczba ludności w Pszowie w latach 1995 – 2003, stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania

Źródło: na podstawie: www.stat.gov.pl

Analizując ruch naturalny ludności, wg rocznika statystycznego za rok 2005/2006, Pszów odznaczał się ujemnym przyrostem naturalnym. Z poniższej tabeli wynika, że jest on dodatkowo wspomagany ujemnym saldem migracji.

Tabela 9 Ruch naturalny ludności, stan za 2005 rok

Powierzchnia [km ²]	Ludność		Urodzenia	Zgony		Przyrost naturalny	Saldo migracji
	[tys.]	[na 1 km ²]		Ogółem	Niemowlęta		
1	2	3	4	5	6	7	8
20,42	14025	687	126	142	1	-16	14

Źródło: dane z Referatu Organizacyjno – Prawnego, Kadr i Spraw Obywatelskich UM Pszów

Tabela 10 Ruch naturalny ludności, stan za I półrocze 2006 rok

Powierzchnia [km ²]	Ludność		Urodzenia	Zgony		Przyrost naturalny	Saldo migracji
	[tys.]	[na 1 km ²]		Ogółem	Niemowlęta		
1	2	3	4	5	6	7	8
20,42	14012	686	64	75	-	-11	-2

Źródło: dane z Referatu Organizacyjno – Prawnego, Kadr i Spraw Obywatelskich UM Pszów

Tabela 11 Struktura ludności (m. Pszów)

a) Struktura ludności*				
Lata	2003	2004	2005	2006
Ludność ogółem	14.474	14.035	14.025	14.012
Kobiety	7454	7229	7222	7212
Mężczyźni	7020	6806	6803	6800
% udział mężczyzn do kobiet	94,18%	94,15%	94,20%	94,28%
Ludność na 1 km ²	709	687	687	686
b) Struktura ludności wg grup wiekowych*				
Lata	2003 (m. Pszów)	2004 (powiat)	2005 (powiat)	I półrocze 2006 (powiat)
Ludność	14.474 (100%)	155124	155170	155228
Wiek przedprodukcyjny /0-17 lat/	3.162 (22,84 %)	33057	31912	31167
Wiek produkcyjny K/18-59 lat/ M/18-64 lat/	9.074 (62,69%) 4360 (30,12%) 4714 (32,56%)	98232	98912	99424
Wiek poprodukcyjny	2238 (15,46%)	23835	24346	24819

Tabela 1 a i b: Struktura ludności miasta Pszów w ostatnich latach

Tabelaryczne zestawienia danych dotyczących struktury ludności w mieście Pszów w poszczególnych latach wykazują, iż każdego roku maleje liczba mieszkańców (w przeciągu 3 lat tj. od 2003 r. do 2005 r. liczba mieszkańców zmalała o 462). Można także zauważyć, iż znacząco zmalała liczba osób będących w wieku przedprodukcyjnym w całym powiecie wodzisławskim (w roku 2004 wynosiła 33.057, w roku 2005 – 31.912, natomiast w roku 2006 zaledwie 31.167 czyli liczba ta zmalała o w latach 2004-2006 o 1890 osób).

Tabela 12 Przyrost naturalny

Przyrost naturalny				
Lata	2003	2004	2005	I półrocze 2006
narodziny	124	114	126	64
zgony	153	157	142	75

Tabela 2: Przyrost naturalny w poszczególnych latach

Tabela 13 Struktura osób bezrobotnych w mieście Pszów

Wyszczególnienie	Lata			
	2003	2004	2005	2006
Liczba osób bezrobotnych ogółem:	815	768	748	599
W tym:				
kobiety	444	338	458	371
mężczyźni	371	430	290	228

Z analizy powyższych tabel wynika, iż największym zagrożeniem zarówno dla miasta Pszów jak i całego powiatu jest masowy wyjazd młodych ludzi za granicę oraz niewystarczający przyrost naturalny, co w najbliższych latach może skutkować z jednej strony systematycznym starzeniem się społeczeństwa z drugiej nasilającym się efektem drenażu mózgu.

2.4.2 Identyfikacja problemów

Miasto boryka się z problemem zmniejszającej się systematycznie liczby mieszkańców oraz groźbą jego szybkiego starzenia się. Dodatkowo zachodzi niebezpieczeństwo zjawiska „drenażu mózgu” – osoby młode, przedsiębiorcze, wykształcone o dużym potencjale, wyjeżdżają w poszukiwaniu lepszej perspektywy pracy. Dodatkowym problemem jest silne skorelowanie społeczności lokalnej z działalnością kopalni „Rydułtowy-Anna” nie tylko w obszarze zatrudnienia, ale także w obszarze edukacji i doświadczenia zawodowego. Dlatego koniecznym jest, aby gmina intensyfikowała swoje działania w kierunku stworzenia dogodnych warunków dla działalności gospodarczej, a także aby rozwijała przestarzałą i niedostateczną infrastrukturę zarówno społeczną, kulturową, edukacyjną jak i techniczną.

2.5 Analiza SWOT⁷

Szanse:

- ✓ położenie miasta na tle projektowanych inwestycji o charakterze infrastrukturalnym Europy:
 - budowy autostrady
 - budowy drogi południowej
 - drogi wodnej: kanał Odra – Dunaj,
- ✓ możliwość pozyskiwania funduszy strukturalnych z UE,
- ✓ w społeczności miasta wyczuwalny jest duży, ale na chwilę obecną „drzemiący” potencjał związany z chęcią aktywnego udziału w przeobrażeniach otoczenia, jak i samego środowiska życia Pszowian,
- ✓ majątek mieszkańców Pszowa – w tym tereny inwestycyjne, które można zabudować,
- ✓ dobrze funkcjonujący układ komunikacyjny i drogowy wymagający zmian w obszarze centrum,
- ✓ tradycja religijno – pielgrzymkowa,
- ✓ tradycje sportu i klubów sportowych,
- ✓ możliwości tworzenia nowych podmiotów gospodarczych,
- ✓ możliwość rozwoju usług turystyczno-rekreacyjnych w oparciu o dostępność terenów dla ich lokalizacji,

⁷ Zgodnie z zapisami „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Pszów”,

- ✓ możliwość dofinansowania kompleksu rekreacyjno - sportowego co generować będzie nowe miejsca pracy,
- ✓ konsekwencja myśli pokoleniowej związanej z chęcią zrealizowania wizji miasta wypowiedzianej w strategii,
- ✓ podtrzymywanie tradycji.

Zagrożenia :

- ✓ kontynuowanie polityki dewastowania centrum przez układ komunikacyjny,
- ✓ możliwość wystąpienia braku konsekwencji przy realizacji wizji Pszowian wskutek migracji ludzi aktywnych do innych centrów rozwojowych,
- ✓ zwiększanie się bezrobocia,
- ✓ groźba likwidacji największego zakładu,
- ✓ przy niezrealizowaniu szans (np. obwodnicy) zagrożenie marginalizacją,
- ✓ mała świadomość społeczeństwa co do możliwości edukacyjnych (tradycja szkoły górniczej i pracy na kopalni) – w tym wpływu na programy edukacyjne,
- ✓ jeżeli nie wybuduje się obwodnicy nie przyciągnie się żadnego inwestora i nie będzie nowych miejsc pracy a to może spowodować odpływ ludzi aktywnych,
- ✓ brak odpowiedniego ustawodawstwa - niemożliwość stworzenia oczekiwanej ilości miejsc pracy przez samorząd,
- ✓ ucieczka wykształconych ludzi do innych regionów,
- ✓ wchodzenie wyżu demograficznego na rynek pracy,
- ✓ starzenie się substancji mieszkaniowej,
- ✓ starzenie się społeczeństwa,
- ✓ brak korelacji między szkołami a przemysłem,
- ✓ brak dostosowania edukacji do potrzeb,
- ✓ zatrzymanie się rozwoju usług.

Mocne strony:

- ✓ dobrze rozbudowana sieć telekomunikacyjna,
- ✓ dobrze rozbudowana sieć wodna – zbiorniki wodne,
- ✓ dobrze rozwinięta sieć energetyczna , dostępna w każdym miejscu,
- ✓ sieć ciepłownicza połączona z Rydułtówami – mogąca tworzyć obieg zamknięty,
- ✓ dobrze rozbudowana średnioprężna sieć gazowa,
- ✓ możliwość wzrostu wykształcenia i dalsze możliwości jego wzrostu, jego poziomu oraz dostosowanie się do potrzeb miasta poprzez kształcenie młodego pokolenia w kampusie uczelni wyższych w Rybniku oraz Wodzisławiu Śląskim,

- ✓ występowanie w rejonie miasta obszarów krajobrazowych o dużej wartości kulturowej,
- ✓ występowanie w rejonie miasta unikatowych obiektów flory i fauny,
- ✓ występowanie w rejonie miasta lokalnych źródeł energii – nawet jeśli zostanie zlikwidowana kopalnia jest baza energetyczna, która może zostać przekształcona i dostosowana do nowych, ekologicznych źródeł energii,
- ✓ korzystna lokalizacja miasta. Pszów znajduje się w strefie przewietrzania Bramy Morawskiej. Na atrakcyjne położenie lokalizacji Pszowa mają również wpływ oddziaływania VI paneuropejskiego korytarza transportowo – komunikacyjnego Europy. Jest to dla Pszowa coś w rodzaju dawnego „Szlaku Bursztynowego”,
- ✓ do zagospodarowania bardzo duży intelektualny potencjał ludzki,
- ✓ w genach mieszkańców jest zakodowana pracowitość,
- ✓ źródła gazu i ciepła na terenach pokopalnianych, mogą być dobrą zachętą dla potencjalnych inwestorów,
- ✓ możliwość uruchomienia pasażerskiego transportu kolejowego,
- ✓ atrakcyjność terenów przez które przechodzi trakcja kolejowa – istnieje zapotrzebowanie społeczne na tego rodzaju atrakcje turystyczne,
- ✓ doświadczenie Gminy w korzystaniu z zewnętrznych źródeł finansowania w tym w szczególności z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- ✓ kilkanaście lokalnych organizacji pozarządowych aktywnie działających w zakresie kultury, sportu, turystyki i zdrowia.

Słabe strony:

- ✓ bierne czekanie przedsiębiorstw na korzyści wynikające z akcesji do UE,
- ✓ aktualnie niski poziom wykształcenia,
- ✓ wysoka stopa bezrobocia,
- ✓ konieczność rekonwersji zdegradowanych terenów pokopalnianych,
- ✓ monokultura edukacyjna, opierająca się jeszcze na zapotrzebowaniach edukacyjnych z okresu gospodarki centralnie planowanej,
- ✓ malejąca ilość mieszkańców,
- ✓ starzenie się społeczeństwa,
- ✓ przebieg głównego układu komunikacji kołowej przez rynek,
- ✓ linia kolejowa nie ma powiązań z siecią pasażerską,
- ✓ brak połączenia kolejowego – pasażerskiego z resztą Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego,

III. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO - SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO MIASTA I REGIONU.

Wsparcie i dynamizacja programów rewitalizacji ma podłoże w dokumentach rządowych określających strategię rozwoju i politykę zagospodarowania przestrzennego. Jednym z celów Narodowa Strategia Spójności jest „wsparcie przekształceń zapewniających warunki dla zrównoważonego i długofalowego rozwoju, poprzez przeciwdziałanie pogłębianiu się procesów marginalizacji wybranych grup regionów”. Jednym z priorytetów polityki rozwoju regionalnego do 2013 r. jest „Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

Program rewitalizacji zgodny jest z priorytetami i celami rozwojowymi zapisanymi w:

- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013,
- Programie łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego,
- Strategii Rozwoju Miasta Pszów,
- Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Pszów na lata 2007-2010,
- oraz innych dokumentach uchwalonych przez Radę Miejską w Pszowie.

Władze Gminy Miasta Pszów od wielu lat starają się stwarzać odpowiednie warunki oraz instrumenty ekonomiczne i prawne, mające na celu pobudzenie aktywności gospodarczej mieszkańców Pszowa. Do instrumentów tych należy między innymi zaliczyć:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- Strategię Rozwoju Miasta Pszów oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Pszów na lata 2007-2010 – co pozwoliło określić priorytety, kierunki rozwoju oraz listę zadań do realizacji w powyższym okresie programowania,
- Program pomocy regionalnej udzielanej przedsiębiorcom na terenie miasta Pszów w latach 2003-2008 – program obejmuje zwolnienia od podatku od nieruchomości przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy na terenie miasta,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – program obejmuje szeroką pomoc oraz finansowanie inicjatyw z zakresu pomocy

psychospołecznej, walki z patologiami, problemami alkoholowymi oraz przeciwdziałania narkomanii w szczególności wśród dzieci i młodzieży,

- Aktywizacja lokalnego rynku pracy przez uruchomienie Gminnego Centrum Informacji – działalność centrum skierowana jest dla osób bezrobotnych oraz absolwentów szkół i ma za główne zadanie udostępniać bazę ofert pracy z regionu oraz świadczyć pomoc w zakresie porad prawnych, zakładania własnej działalności gospodarczej oraz szkolić w zakresie korzystania z komputerów oraz internetu.
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów oraz Polityka Środowiskowa – dokument obejmujący koncepcję działań z zakresu ochrony stanu środowiska naturalnego w Gminie.
- Profilaktyka bezpieczeństwa realizowana w ramach działalności Świetlicy Środowiskowej w Pszowie,
- Strategia mieszkaniowa dla Miasta Pszów oraz Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Pszów – co umożliwiło wypracowanie sposobu zarządzania mieniem komunalnym oraz ustalenie strategii czynszowej.

IV. PODOKRESY PROGRAMOWANIA

Okres realizacji LPR`u obejmuje lata 2007-2010, adekwatnie do czasokresu kadencji obecnych władz miejskich oraz zadań inwestycyjnych przyjętych w „Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Pszów na lata 2007-2010”. Założony horyzont czasowy jest zbieżny z okresem programowania w Unii Europejskiej i związanych z nimi założeniami polityki strukturalnej.

V. ZASIĘG TERYTORIALNY REWITALIZOWANEGO OBSZARU I UZASADNIENIE POTRZEB REWITALIZACJI.

Obszar programu rewitalizacji to teren, dla którego opracowuje się i realizuje program rewitalizacji, obejmujący całość lub część terenu znajdującego się w stanie kryzysowym⁸. Zasięg interwencji niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmie cały obszar Gminy Miasta Pszów. Na całym jej obszarze ma bowiem miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej i gospodarczej, będących następstwem eksploatacji przemysłowej oraz trwającego procesu restrukturyzacji przedsiębiorstwa górniczego – por. mapa obszaru – załącznik nr 1. Zasięg ten obejmuje obszar 20.47 km² oraz ponad 14000 mieszkańców.

Miasto Pszów jest silnie związane z działalnością górnictwem Kopalni Węgla Kamiennego "ANNA" (obecnie KWK „RYDUŁTOWY - ANNA”), w której wydobywanie trwa od 1842 roku. Zakład daje zatrudnienie mieszkańcom miasta i okolic. Cały obszar Miasta wchodzi w skład terenów górniczych.

Celowo wyznaczono obszar programowy obejmujący całą powierzchnię gminy, gdyż dzięki realizacji rozłożonych w przestrzeni projektów osiągnąć można efekt „dyfuzji”, polegający na tym, że będą one aktywizować najbliższe otoczenie. Ponadto, wraz z trwającym procesem restrukturyzacji kopalni „Rydułtowy - Anna” związana jest konieczność rewitalizacji terenów pogórnicznych (min. „Wrzosy”) oraz gruntowną modernizacją obiektów przekazanych Gminie (min. MOK oraz Lodowisko) przez kopalnię, dlatego też zawężanie obszaru programowego w tym kontekście jest bezzasadne.

Dla celów uszczegółowienia obszarów działania oraz celów operacyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji w ramach analizowanego obszaru wyodrębniono 4 podobszary problemowe:

- Obszar „Krzyżkowice:
- Obszar „Pszów wschód”
- Obszar „Pszów Centrum”
- Obszar „Pszowskie Doły”

⁸ Podręcznik Rewitalizacji. Zasady, procedury i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji, Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, Warszawa 2003, s.54.

Warto podkreślić iż przy określeniu obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę:

- poziom bezrobocia, ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
- niski wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców (obliczany na podstawie liczby rejestrowanych przedsiębiorstw w bieżącym roku do poprzedniego roku),
- wysoki poziom degradacji infrastruktury technicznej i budynków,
- wysoki poziom degradacji terenów,
- znaczny poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Zasięgiem terytorialnym rewitalizacji objęto następujące tereny:

- teren historycznej zabudowy miejskiej, objęty ochroną konserwatorską,
- teren nieekonomicznie wykorzystywanej przestrzeni o dużym potencjale gospodarczym,
- tereny osiedli mieszkaniowych,
- tereny o niedostatecznym wyposażeniu w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,
- teren centrum miasta o słabej dynamice rozwoju, stanowiący barierę w harmonijnym rozwoju całego miasta.

VI. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Lp.	Nazwa zadania	Obsza objęty rewitalizacją	czas realizacji			oczekiwany wskaźnik produktu	szacunkowy koszt w tys. zł
			zgromadzenie niezbędnej dokumentacji	planowany termin rozpoczęcia inwestycji	planowany termin zakończenia inwestycji		
1.	Przebudowa centrum miasta wraz z zagospodarowaniem terenu po byłym kinie APOLLO.	Pszów Centrum	2008	2008	2010	* Liczba budynków poddanych renowacji – 1 * Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym – 1,67ha * Powierzchnia wybudowanych „plomb” w zabudowie – 2500mkw * Powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach” - 1500mkw	13 500,0
2.	Budowa obiektu sportowo-rekreacyjnego "Wrzosa"	Pszów wschód	2009	2009	2010	* Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym - 6000mkw	1 300,0
3.	Modernizacja budynków użyteczności publicznej	Wszystkie obszary	gotowa	2008	2010	* Łączna kubatura budynków poddanych termomodernizacji – 23433,68m ³	2 200,0
4.	Budowa parkingu w rejonie cmentarza	Pszów Centrum	2008	2008	2009	* Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym - 3000mkw	500,0
5.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Pszowa	Pszów wschód	gotowa	2009	2009	* Długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska – 1,3km	1 434,13
6.	Renowacja Kalwarii Pszowskiej	Pszów wschód	gotowa	2009	2010	* Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	1 500,0

VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007-2010

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	koszt zadania w tys. zł	Podmioty uczestniczące w finansowaniu	Źródła finansowania (kwoty w tys zł)			
					Budżet JST	Budżet państwa	Środki prywatne	Środki UE
1.	Przebudowa centrum miasta wraz z zagospodarowaniem terenu po byłym kinie APOLLO.	2008-2010	13 500,0	Budżet Miasta, UE, środki prywatne	1 125,0	-	6 000,0	6 375,0
2.	Budowa obiektu sportowo-rekreacyjnego "Wrzosa"	2009-2010	1 300,0	Budżet Miasta, UE	195,0	-	-	1 105,0
3.	Modernizacja budynków użyteczności publicznej	2008-2010	2 200,0	Budżet Miasta, UE	440,0	-	-	1 760,0
4.	Budowa parkingu w rejonie cmentarza	2008-2010	500,0	Budżet Miasta, UE	75,0	-	-	425,0
5.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Pszowa	2009	1 434,13	Budżet Miasta, UE	215,12	-	-	1 219,01
6.	Renowacja Kalwarii Pszowskiej	2009-2010	1 500,0	Budżet Miasta, UE	225,0	-	-	1 275,0

VIII. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ

Przyjmuje się dwa rodzaje wskaźników:

1. wskaźniki produktu,
2. wskaźniki rezultatu,

Wskaźnikami produktu są:

- Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją;
- Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją;
- Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej;
- Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej;
- Powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej;
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej;
- Powierzchnia wybudowanych „plomb” w zabudowie;
- Liczba budynków poddanych renowacji;
- Powierzchnia budynków poddanych renowacji;
- Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej;
- Powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej;
- Powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji;
- Liczba budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości;
- Powierzchnia budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości;
- Powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji;
- Powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym.

Wskaźnikami rezultatu są:

- Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym;
- Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami;
- Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektu;
- Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana;
- Liczba nowych przedsiębiorstw;
- Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych;
- Powierzchnia zabudowanych/zrehabilitowanych pustych przestrzeni publicznych;
- Powierzchnia terenów które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów.

IX. SYSTEM WDRAŻANIA

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pszów jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Miasto korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej jest zobowiązane przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w drodze konsultacji społecznych zostało powierzone Referatowi Promocji, Środków Pomocowych, Kultury, Edukacji i Sportu. Funkcję koordynatora zespołu zadaniowego przygotowującego LPR pełni kierownik powyższego referatu.

Realizację i koordynację wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji prowadzi Burmistrz Miasta w Pszowie, pod nadzorem Rady Miasta.

Lokalny Program Rewitalizacji wdrażany będzie poprzez realizację poszczególnych zadań przedstawionych w rozdziale VI i VII powyższego Programu.

Realizacja poszczególnych zadań prowadzona będzie przez Burmistrza Miasta przy pomocy pracowników Referatu Architektury, Inwestycji, Remontów i Gospodarki Gruntami oraz Referatu Promocji, Środków Pomocowych, Kultury, Edukacji i Sportu. Powyższy zespół zadaniowy będzie sprawować następujące funkcje:

- bieżąca ocena stopnia wdrożenia poszczególnych zadań,
- składanie raportów z realizacji zadań Burmistrzowi Miasta oraz przygotowywanie materiałów informacyjnych i sprawozdawczych dla Rady Miasta,
- wnioskowanie aneksów oraz uaktualnień do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- przygotowywanie sprawozdań z osiągniętych założonych wskaźników poszczególnych zadań, jak i całego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

X. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

10.1 System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Kluczowe znaczenie w monitoringu i stymulowaniu realizacji Programu posiadać będzie Burmistrz Miasta oraz Rada Miasta. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu zadań zawartych w Programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

10.2 System oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji

Skuteczność Programu poddawana będzie bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Burmistrza Miasta Pszów oraz Radę Miasta przy pomocy zawartych w punkcie VIII wskaźników monitorowania oraz na podstawie rocznych raportów i sprawozdań opracowywanych przez pracowników referatu Promocji, Środków Pomocowych, Kultury, Edukacji i Sportu. Przewiduje się aktualizację Programu w cyklu rocznym pod koniec roku budżetowego. Opracowanie aktualizacji LPR`u oraz planu poszczególnych zadań będzie odbywało się na drodze konsultacji ze społeczeństwem, lokalnymi organizacjami i przedsiębiorcami.

10.3 Komunikacja społeczna – sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Lokalny Program Rewitalizacji został opracowany na podstawie poniższych dokumentów:

- ✓ Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Pszów,
- ✓ Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Pszów na lata 2007 – 2010,
- ✓ Strategii Mieszkaniowej dla Gminy Miasta Pszów,
- ✓ Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasta Pszów,
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasta Pszów.
- ✓ Wyników badania ankietowego „Co jest potrzebne naszemu miastu”.

Strategię, Plan Rozwoju Lokalnego oraz Lokalny Program Rewitalizacji opracował zespół powołany przez Burmistrza. W procesie opracowywania, w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych, udział wzięli przedstawiciele środowisk społeczno-gospodarczych zarówno sektora publicznego, prywatnego, organizacji pozarządowych, jak i związków wyznaniowych.

Zadaniem strategii informacyjnej będzie:

- ✓ zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych na terenie Miasta Pszów;
- ✓ zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach;
- ✓ zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Miasta;
- ✓ zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia;
- ✓ inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym;

Powyższą strategię informacyjną będzie realizował między innymi Referat Promocji, Środków Pomocowych, Kultury, Edukacji i Sportu

Działania podejmowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Pszów będą uwzględniały specyficzne potrzeby wymienionych grup docelowych, w zakresie informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności.

- ✓ Opinia publiczna – powszechna wiedza na temat działań związanych z wdrażaniem oraz wykorzystaniem środków Unii Europejskiej służyć będzie prezentacji korzyści płynących z członkostwa we Wspólnocie, budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, jak również przyczyni się do poparcia dla inwestycji, których bezpośrednim beneficjentem będzie społeczność lokalna Miasta.

- ✓ Beneficjenci – to osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy. Będą to mieszkańcy gminy, a w szczególności:
- bezrobotni mieszkańcy gminy,
 - mieszkańcy osiedli,
 - mieszkańcy nie posiadający dostępu do kanalizacji,
 - dzieci i młodzież szkolna oraz kadra pedagogiczna,
 - właściciele nieruchomości oraz społeczeństwo zamieszkujące w sąsiedztwie składowiska „Wrzosy”,
 - mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa,
 - spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe,
 - instytucje użyteczności publicznej,
 - petenci,
 - organizacje pozarządowe,
 - inne organizacje społeczne.

XI. EFEKTY PROGRAMU

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Pszów jest stworzenie narzędzia umożliwiającego efektywne przeprowadzenie rewitalizacji obszarów będących w stanie kryzysowym. Poprzez realizację poszczególnych projektów rewitalizacji prezentowanych w wcześniejszych rozdziałach, gmina ma szansę wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego aktywizując środowiska lokalne i stymulując współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, przeciwdziałając zjawiskom wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast. Realizacja Programu umożliwi także zmianę dotychczasowych funkcji terenów i obiektów zdegradowanych i przemysłowych oraz adaptację ich na cele: usługowo-handlowe, gastronomiczne, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, kulturalne i turystyczne z uzupełniającą funkcją mieszkaniową.

Ponadto realizacja programu rewitalizacji przyczyni się do:

- wprowadzenia dodatkowych funkcji usługowych, ze szczególnym uwzględnieniem rekreacji i turystyki, umożliwiających tworzenie nowych miejsc pracy,
- ożywienia terenów przemysłowych,
- poprawy estetyki przestrzeni miejskiej,
- zatrzymania degradacji budynków i terenów objętych ochroną konserwatorską,
- podwyższenia standardu zasobów mieszkaniowych,
- wzmocnienia identyfikacji mieszkańców z miastem oraz ich integracji,
- zwiększenie potencjału gospodarczego gminy.

XII. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Rysunek 1. Mapa powiatu wodzisławskiego	7
Tabela 1 Obszary strefy ochrony konserwatorskiej	9
Tabela 2 Użytkowanie terenów w Mieście Pszów	13
Tabela 3 Wykaz własności gruntów w mieście Pszów	16
Tabela 4 Wykaz nieruchomości zabudowanych, stanowiących mienie komunalne.	16
Tabela 5 Zasoby mieszkaniowe.	17
Tabela 6 Średnia powierzchnia lokali mieszkalnych	17
Tabela 7 Zakres rzeczowo-finansowy inwestycji realizowanych w mieście	20
Rysunek 2 Struktura utrzymania i zatrudnienia	25
Tabela 8 Tereny inwestycyjne w Mieście	27
Rysunek 3 Liczba ludności w Pszowie w latach 1995 – 2003	29
Tabela 9 Ruch naturalny ludności, stan za 2005 rok	30
Tabela 10 Ruch naturalny ludności, stan za I półrocze 2006 rok	30
Tabela 11 Struktura ludności (m. Pszów)	30
Tabela 12 Przyrost naturalny	31
Tabela 13 Struktura osób bezrobotnych w mieście Pszów	31

Załącznik 1

